

RA'ANANA COMMUNITY KOLLEL

In memory of Oded Pinchas ben Shlomo
Nachman, father of Ari Fried

Torah Bytes

A weekly Dvar Torah on the Parsha by Rabbi Dovid Horwitz
and the Rabbanim of the Ra'anana Kollel
Eikev 5784

Shabbat Times

18:55 19:52

Issue 47

The first Rashi in Bereishit describes our claim to the land of Israel. We and the entire world need to know that Hashem, as the creator of the Heavens and Earth, has the right to give the land of Israel to whichever nation He deems suitable. He chose us and therefore our connection to the land is Divinely ordained and irrefutable.

What is so special about this piece of land that Hashem cares who occupies it? Surely all lands on Earth were created by Hashem. Is there really such a difference between Israel and Uganda as to which land to call "home" to the Jewish people?

The answer? Of course there is, for we believe that not all lands were created equally! Eretz Yisrael, the land of Israel, is known as a "holy" land and therefore the Jewish people, described in the Torah as a "holy" people, are tailor made to live in the land of Israel rather than in a regular piece of land somewhere else on the globe.

What makes this land holier than all others? Is it just that it's history is more lofty than in other places? The fact that Avraham, Yitzchak and Yaakov put down roots here, that Yitzchak was offered on Mount Moriah, is that what makes the land holy? These events certainly enhance the holiness of the land, but is there an intrinsic holiness built into the DNA of this land that sets it apart from all others?

The answer I believe is to be found in this week's parsha of Eikev. We read the second paragraph of the Shema in the Parsha and it

promises that if we listen to the words of the Torah and fulfill the mitzvot, we will receive blessed rain in its proper time, thereby bringing a bounty of material prosperity to the land. Just prior to these words, the Torah states how the land of Israel is not like the land of Egypt which contained an abundance of natural water sources. Egypt's prosperity came from the ever flowing waters of the Nile and other rivers. They had no need for rain. The land of Israel, on the other hand, is a land of mountains and valleys, without it's own water sources, thereby requiring continued rain from the Heavens, from the direct hand of Hashem Himself!

"It is a land that the "eyes" of Hashem are focused upon from the beginning of the year until the end of the year."

This I believe, is the foundation upon which lies the holiness of Eretz Yisrael. It is the only land that Hashem Himself, relates to, constantly. All other lands are governed by ministering angels. Hashem cares directly for the land of Israel, more than any other land. This is what makes this land so special, and it can only be lived in, by a nation who is able to live with Hashem constantly.

Hashem, the holyland Israel, and the Jewish people are one! We are meant for one another. To the degree that honor this union by serving Hashem and keeping His mitzvot, Hashem will ensure that the land of Israel is a source of blessing and not G-d forbid, a source of hardship and curse.

Staying hungry Rav Guy Dvir

"When you have eaten your fill, give thanks to Hashem your G-d for the good land which He has given you."

There are only two blessings that are mandated by the Torah; one is the grace after meals blessing. The second is the blessing that is recited before the communal Torah reading or individual Torah study. All the other blessing were established at a later time by the Men of the Great Assembly and are thereby not Torah level blessings.

If the purpose of saying a blessing is to show our gratitude to G-d, why then does the Torah only require that we recite a blessing after the meal, but not before? Similarly, why is the blessing on Torah study only mandated before and not after?

The Meshekh Chokhma points out a brilliant insight. It is human nature that when we become satiated, we can easily forget G-d. As stated in the Torah, "When you have eaten your fill, and have built fine houses to live in...beware lest your heart grow haughty and you forget Hashem your G-d—who freed you from the land of Egypt, the house of bondage." (Deuteronomy 8:12)

When we enjoy material prosperity, we feel that we don't need G-d anymore, that we can take care of ourselves without Him. As the verse says, 'Yeshurun grew fat and kicked.' (Devarim 32:15) The Talmud states that Rabbi Oshaya said: This is comparable to a person who had a lean, but large-limbed cow. At one point, he fed it lupines, a choice food, and soon thereafter the cow was kicking him. He said to the cow: Who caused you to begin kicking me if not the lupines I fed you? Here, too, the sin was caused by an abundance of good. Since material abundance brings a spiritual danger of abandoning G-d, the Torah mandates a blessing after meals, to cope with the spiritual danger of being satiated. But before we eat, when

we are hungry for food, there isn't as great a need to remind us that we are dependent on G-d since we can feel it in our empty stomachs. However, with regard to the blessing before Torah study, it is exactly the opposite. There is a blessing before the study of Torah but not after. Why? The blessing on the Torah comes to offset a similar type of danger. When a person study's Torah he can do it for his own self-glorification. The Torah may be a way for him to feel better than others, or to earn him esteem from his community. It may just be another type of wisdom if he doesn't mention that it's for Hashem's sake. As stated in the Talmud (Nedarim 81a), "Who is the wise man, that he may understand this? And who is he to whom the mouth of the Lord has spoken, that he may declare it? Why has the land been lost and laid waste like a wilderness, so that none passes through?" (Jeremiah 9:11). None could answer the question until Hashem Himself explained it, as it is stated in the next verse: "And the Lord says: Because they have forsaken My Torah which I set before them" (Jeremiah 9:12).

Rav Yehuda says in the name of Rav that this does not mean the Jewish people ceased studying Torah altogether; rather, they did not recite a blessing on the Torah prior to its study, as they did not regard Torah study as a sacred endeavor.

The Ran elucidates that the Torah was not important for them to bless on it. That is, they didn't study it for its own sake but for their own selfish needs. This is why the Torah commands us to recite a blessing on the Torah!

The blessing is meant to remind us that the study of Torah is for the sake of G-d, not for our own sake. But once we study the Torah and internalize it, we don't need to recite a blessing after the study, for we have already tasted eternal life and will not succumb to our selfish needs.

Torah Bytes

דבר תורה שבועי מפי רבני הכולל הקהילתי ברעננה
פרשת "עקב" התשפ"ד

זמני השבת

18:56 END 19:52

גליון 47

שאל את הרב

ראש בית המדרש הרב שבתי יגל שליט"א

לשאלות

0584810910

שאלה: השכן שלי הוא בעל תשובה בתחילת דרכו. בעבר הוא היה סיטונאי בשר ומפעם לפעם היה מנפח את משקל הבשר בקרח ובחומרים אחרים. גנבה פשוטה.

עתה הוא מתחרט באמת על מעשיו, אלא ששניים מלקוחותיו הגדולים הלכו לעולמם והוא גם אינו יודע מי היו כל לקוחותיו.

כאמור הוא באמת רוצה לחזור בתשובה ואינו יודע מה לעשות

כעת עם הלקוחות ה"בלתי ידועים" או ה"בלתי נמצאים". מה עליו לעשות?

תשובה: מבואר בהלכה שאדם שגזל את הרבים וכעת אינו יודע למי להשיב את הגזילה יעשה בכסף צרכי רבים והקב"ה יסובב שהנגזלים או יורשיהם ייהנו וימחלו לו והבא ליטור מסייעין אותו מן השמים.

והיה מעשה באדם שעסק למחייתו בייצור שקיות ניילון ומתוך חמדת הממון גזל את הרבים באופן שבמקום לשים מאה שקיות בחבילה שם תשעים ותשע או תשעים ושמונה שקיות, וכשבא לעשות תשובה הורו לו שמעתה יניח בכל חבילה מאה ואחת או מאה ושתיים שקיות, ובכך מן הסתם יחזיר ללקוחותיו את המגיע להם.

והנה בנידון שלנו יש לעיין, דהרי הוא היה סיטונאי ומכר את הבשר לבעלי חנויות, והנה אם גם הם מכרו את הבשר לפי המשקל שהוא מדד להם (מכיוון שלא ידעו שהמשקל מנופח) הרי שהלקוחות שקנו את הבשר מהחנויות הם הנגזלים, ובוודאי שאין לו אפשרות לאתר את הלקוחות, ולכן דינו להתעסק בצרכי רבים.

ועוד, אם יש לו אפשרות מעתה והלאה להוסיף בכמות הבשר, כגון למכור לבעלי החנויות קצת יותר מקילו בשר במחיר של קילו בשר, באופן כזה שהרווח יגיע ללקוחות, יכול לעשות כך.

ועוד יש להוסיף דאם יש לו אפשרות לאתר חלק מהלקוחות הנ"ל יפרע להם ואין לפוטרו בעשיית צרכי רבים.

אמנם, אם הנגזלים הם בעלי החנויות שלהם הוא מכר את הסחורה, ולא הלקוחות של החנויות, א"כ חייב לאתר כל אחד מלקוחותיו ולפצות אותם על כך, ואם כמה מהם כבר לא בין החיים יפצה את יורשיהם, ובאשר ללקוחות שלא יכול לדעת מי הם - יעשה צרכי רבים.

גדר צרכי רבים הינו: תיקוני דרכים או שיפוץ ותוספת במרחצאות ובמקוואות והוספת תאורה בין בניינים, ספסלי רחוב, גינות ציבוריות, וכן כל כיוצא בזה.

שאלה: האם אישה צריכה להתפלל תפילת ערבית לבילי שבת? שמעתי שהיא צריכה לעשות כן, בגלל שאחרת בעלה לא יוכל להוציאה ידי חובת הקידוש, כי הוא חייב רק 'מדרבנן' והיא 'מדאורייתא', היש אמת בדבר?

תשובה: אישה לא חייבת להתפלל תפילת ערבית לבילי שבת, ובעלה יכול להוציאה ידי חובת קידוש.

אמנם יש בסיס מסוים למה שכתב השואל, ואבאר זאת.

הנה המגן אברהם חידש שמי שהתפלל ערבית לבילי שבת כבר יצא ידי חובת קידוש מהתורה, וכעת בבואו לביתו הרי הוא צריך לקדש על היין רק מדברי חכמים. והנה אם אישה לא תתפלל ערבית הרי שהיא חייבת בקידוש מהתורה ובעלה רק 'מדרבנן' (כי התפלל ערבית) והדגול מרבבה הבין בדעת הרא"ש שאין 'ערבות' לנשים, ולכן בעלה לא יוכל להוציאה ידי חובה.

אולם חידושו של המגן אברהם אינו מוסכם, והגאון רבי עקיבא איגר דחה את הבנת הדגול מרבבה בדעת הרא"ש, ובוודאי יש ערבות גם לנשים.

ולכן, יש לומר שהבעל חייב מהתורה, ואף אם נחוש לדעת המגן אברהם, מכל מקום לדעת הגאון רבי עקיבא איגר - יש ערבות גם לנשים, והבעל יוכל להוציא את אשתו ידי חובת הקידוש מדין ערבות (אף על פי שיצא מוציא)

ולכן למעשה אין צורך לחשוש לכך, והמנהג בכל הדורות היא לא לחוש לכך, ואם בכל זאת רוצה האישה לחשוש לכך די שתאמר דברי שבח קצרים על השבת כגון 'שבת טובה' או 'שבת מבורכת' וזוהי כבר תצא ידי חובת קידוש מהתורה (כך כותב הגאון רבי עקיבא איגר) וכעת בוודאי בעלה יוכל להוציאה ידי חובה שגם הוא וגם היא חייבים מדרבנן.

שאלה: טסתי לפני כמה ימים לחו"ל והתבקשתי על ידי אחי שיחי', להיכנס אל חנות הדיוטי פרי ולקנות לו בקבוק וויסקי.

כאשר שילמתי בקופה, הודיעו לי שזכיתי 50 יורו.

מתברר שאחת למספר קונים, הדיוטי פרי מזכה את הקונה הרנדומלי במתנה.

סוג של מבצע כזה. שאלתי היא למי שייך ה-50 יורו? לאחי, או לי?

יצוין שלא קניתי בדיוטי פרי שום דבר נוסף חוץ מהבקבוק הנ"ל.

תשובה: יש לדון רבות בדבר שאלה זו, אך הלכה למעשה נראה כי צריכים אתם להתחלק בזכייה - כל אחד 25 יורו.

טעם הדבר משום שיש כאן מעין שותפות שגרמה זכייה זו, מצד אחד אחיך ששלח אותך ובלעדיו לא היית נכנס לדיוטי פרי וכן הוא בעל המעות, ומצד שני אתה שביצעת את הקנייה בפועל, ובפרט בקנייה בדיוטי פרי' שרק מי שטס רשאי לרכוש שם.

וורט לשולחן שבת

לְטוֹב לָךְ הרב משה אריאל מרגי שליט"א

"ועתה ישאל מה ה' אֵל-לקיך שאל מעמך, כי אם לִירָאָה אֶת ה' אֵל-לקיך, לְלֶכֶת בְּכָל דְּרָכָיו וּלְאַהֲבָה אוֹתוֹ וְלֵעֲבֹד אֶת ה' אֵל-לקיך בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ. לְשֹׁמֵר אֶת מִצְוֹת ה' וְאֶת חֻקֵּיךָ אֲשֶׁר אֶנֶכִּי מֵצֵא הַיּוֹם, לְטוֹב לָךְ."

השאלה ברורה, אי אפשר להתחיל משפט ב"מה כבר הקב"ה מבקש ממך?" ואח"כ להעמיס רשימה של דברים חשובים ועצומים.

ומתוך הרמב"ן תירוץ נפלא באמת הקב"ה לא דורש ממך הרבה, רק דבר אחד 'שיהיה לך טוב'.

כל הצייונים שה' מצווה אותך כמו ללכת בדרכיו, ולאהבה אותו ולעבוד אותו מוכוונים לאותה המטרה: לטוב לך!

ולכן הוא מצווה אותנו ללכת בדרכיו וליראה אותו ולאהבה אותו כי כל הדברים הללו הם עוד סיבות לאושר, עוד דרך לקדושה וליופי עוד סיבה לעשות לך טוב.

יש משל מפורסם של המגיד מדובנא שממחיש את הנקודה:

אדם מגיע למלון ומבקש מאחד העובדים שייעלה לו את המזוודות לחדר.

כעבור כמה דקות - דופק העובד בחדרו כשהוא אדום מתנשף ומיזעזע,

ושואל את האורח היכן להניח את המזוודות.

האורח מיד אומר לו שככל הנראה הוא טעה והעלה את מזוודות של מישהו אחר. העובד משתומם כולו שואל: "אבל עדיין לא ראית את המזוודות שהבאתי?"

עונה לו האורח: "אני לא צריך לראות את המזוודות, מספיק לי לראות אותך!"

הינך אדום ומתנשף ומיזעזע כהוגן. והמזוודות שלי קלות מאוד.

כי אם זה לא משיבת נפש - אז כנראה זה לא תורת ה'.

כי אם אתה תופס את המצוות כדבר מחייב שצריך להסתדר איתו איך שהוא, אז הוא לא הבין מה רוצים ממנו!

בכל בוקר לאחר שעם ישראל מייחד שם שמים באהבה, ומקבל עול מלכות שמים הוא עומד ומצהיר: אמת ויציב - ונכון וקים - וישר ונאמן - הדברים נכונים ואמיתיים.

אבל זה לא מספיק, כי זה גם אהוב וחביב - ונחמד ונעים - ונורא ואדיר - ומתוקן ומקובל - וטוב ויפה!

כי אי אפשר רק את החלק הראשון שלי - אני עושה כי זה מה שנכון ומחייב, חייב להמשיך גם אני עושה את זה בגלל שזה כ"כ יפה וכ"כ נחמד ונעים וטוב.

"לְטוֹב לָךְ."